

Drottning Kristina: Tal vid abdikation

Talare

Drottning Kristina
Sveriges drottning

Datum

6 juni 1654

Plats

Uppsala slott

Omständigheter

Drottning Kristinas avsäggelseakt ägde rum i rikssalen på Uppsala slott. Sedan ståenderna samlats inträdde drottningen i kroningsmanteln, med krona på huvudet och spiran och äpplet i vardera handen. Svärdet och nyckeln bars framför henne. Hon tog plats på tronen och lämnade sedan ifrån sig regalierna en efter en och avläddes manteln. Därpå steg hon ner från tronen och höll en "måchta härlig" oration som det står i protokollet. Vid denna tid inträdde en vindkantring inom den svenska värdaligheten, särskilt vid hovet och inom aristokratin. Förr hade man övat sig att tala och skriva ett korrekt och elegant latin och ägt Cicero och andra romare som sitt ideal. Axel Oxenstierna, Johan Skytte och en del andra rådherrar behårskade denna värdalighet till fulländning. Men för Kristina och hennes jämnåriga blev franskan viktigare än latin. De franska läroorden ger en såregen färg åt språket i Kristinas tal.

Kristina visste att många kritiserade eller fördoödde hennes beslut. Men hon håller inget försvarstal. Hon vägrar nämligen att ge några skäl för sitt beslut. Hon säger bara att detta är det enda sätt på vilket "naturen" låter henne söra för tronföljden i Sverige. Hon vägrar också att erkänna någon skuld och be om tillgift.

Som jag har haft den äran nu i så många år att förestå regementet, och kan i mitt samvete säga, det jag har alltid haft god vilje i det ämbete som Gud mig har betrott, så avsäjer jag mig ock här publice i allas eders åsyn. Jag påminner mig med god skäl den underdånige lydning som I alle hava mig bevist medan jag har regerat. Jag har orsak att berömma den store åhåga och flit som de gode herrar av rådet ha för min och rikens välfärds skull haft ospard; är skyldig sådant med all tacksamhet att ihågkomma. Här stå de som i mine omyndige år efter min salig faders död have burit för mig störste omsorg; have conserverat mig riket, som av Gud och naturen mig tillkommer; have väl fört direction över det tyske väsendet som genom min salig faders hastige frånfälle lämnades i stor desordre; och omsider, då jag till mine myndige år var kommen, have de, efter den plikt de sig tillförene tillbundit have, överleverat mig riket, icke allenast i allo oförryckt utan märkeligen förmerat. Jag är där emot eders tacksamhet skyldig, och där jag i någon måtto kan bevisa eders någon tjänst, bliver jag därtill alltid välvällig.

De andre gode herrar och samtliga rådet tackar jag ock i lika måtto, som intet have försummat av det som eders skyldighet utav eders har fordrat: de andre av ständerne, så i synnerhet som gemen, har jag ock orsak att berömma för all lydning och hörsamhet. Där emot kan jag fuller ock säga, att jag har haft stor vilje och dessein till alle deres bästa och alltid har eftertraktat till att främja deres

vålfärd; och de i rådet äre vittne till mine actioner.

Och såsom de uti Norrköpings beslut have deriverat in på mig denne rätt till kronan för min faders skull, som med sitt blod har köpt eder mycket, där över I have eder nu att hugna, menandes på det sätt göra eder önskan för de tillkommande tider tillfyllest; så haver jag denne eder åstundan intet kunnat fullgöra, utan velat den fauten i bäste måtto remediera, och fördenskull uppdraga Hans Kärlichkeit min käre frände riksens scepter och regering, att jag på dette sätt måtte continuera för eder succession, som eljest genom naturen icke ske kan. Önskar både honom och eder där till den lycka som I meriteren. Jag estimerar mig glorieuse, att jag på denne stund kan säga eder vem jag är, vetandes i mitt samvete att jag ingen orsak har att begära pardon av någon. Jag skulle räkna det högt, att de ville komma ihåg den gode intention jag alltid har haft till deres vålfärd: tackar ock dem, som uti deres hörsamme plikt intet har velat försumma sitt devoir: där emot jag ock dem försäkrar att vilja i alle occasioner söka deres välstånd; de ville ock have det förtroende till mig, att om jag changerar condition, så förändrar jag dock aldrig den affection jag bär till eder.

Och där jag icke haver kunnat beneficera alle efter deres önskan och vilje, så ville de där hos se på den välvillighet jag där till har haft. Och som sådane beneficier äre intet annat än ett tecken av en själ, så kan jag väl säga, att de som de mine have åtnjutit, have dem av en villig själ. Önskar att Gud eder alle uti ett önskeligt tillstånd ville uppehålla, och att jag alltid höra måtte det eder väl gå; där av skulle jag have min satisfaction: de ville ock göra mig den äran och tro att jag skall have dem alltid uti ett gott minne.

Källa

<div>publice offentligen, mine omyndige är från 1632 till 1644 styrdes Sverige av en förmyndarregering, conserverat bevarat, det tyske väsendet krigen och förvaltningen i Tyskland, desordre oordning, överlevrat överlämnat, dessein avsikt, vilja, Norrköpings beslut den lag som antogs vid riksdagen i Norrköping 1544 att den svenska kronan skulle gå i arv till dem av Gustav Vasas ättlingar som bevarat den rena lutherska läran: deriverat härlett, fauten bristen, remediera gottgöra, scepter spira, succession tronföljd, estimerar mig glorieuse ungefär "Jag kan med stolthet säga", devoir plikt, changerar condition förändrar stånd och levnadssätt, affection tillgivenhet, beneficera, beneficier belöna, belöningar, satisfaction tillfredsställelse.

Vår omständighetsbeskrivning är en omarbetad version av beskrivningen av talet i Ordet är en makt: svenska tal från Torigny lagman till Carl Bildt och Mona Sahlin: en antologi (1998) sammanställd av Kurt Johannesson, Olle Josephson, Erik Åsard.</div>

Taggar

1650-tal, 1654, Kungahuset, Kvinna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/drottning-kristina-tal-vid-abdikation>